

A szerkesztőség címe (Írott Szó Alapítvány)

1092 Budapest, Ferenc krt. 14.

Levelezési cím: **1450 Budapest, Pf. 77.**

Számlázási cím: **1062 Bp., Bajza u. 18.**

Telefon/fax: **413-6672, 413-6673**

Központi e-mail cím és előfizetés:

info@magyarnaplo.hu

Elérhetőségünk a világhálón:

www.magyarnaplo.hu

www.facebook.com/magyarnaplo

Kiadja az Írott Szó Alapítvány

(1092 Bp., Ferenc krt. 14.)

és a Magyar Napló Kiadó Kft.

(1062 Bp., Bajza utca 18.)

Terjeszti a Magyar Lapterjesztő Zrt.

(1097 Bp., Táblás u. 32.)

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Zrt.

Postacím: 1900 Budapest

Előfizetésben megrendelhető az ország
bármely postáján, a hírlapot kézbesítőknél,

a www.posta.hu WEBSHOP-ban

(<https://eshop.posta.hu/store/>),

e-mailen a hirlapelofizetes@posta.hu címen,

telefonon a 06-1-767-8262 számon,

levélben a MP Zrt. 1900 Budapest címen.

Külföldre és külföldön előfizethető

a Magyar Posta Zrt.-nél: a www.posta.hu

WEBSHOP-ban

(<https://eshop.posta.hu/store/>),

1900 Budapest,

06-1-767-8262,

hirlapelofizetes@posta.hu

Belföldi előfizetési díjak:

Egy évre 7500 Ft, fél évre 3900 Ft.

Nyomda: Pannónia Nyomda Kft.

(1139 Bp., Frangepán u. 16.)

A folyóirat megrendelhető

szerkesztőségünkben is:

• személyesen:

1092 Budapest, Ferenc krt. 14. I/5.

• levélben: **1450 Budapest, Pf.: 77.**

• telefonon: **06-1-413-6672**

• e-mailen: **info@magyarnaplo.hu**

A magyar nyelv napja elé

Már minden nap valaminek a napja. Az esztendő egy-egy napján valakit vagy valamiket köszöntünk, tisztelnünk kell, akik vagy amik egész életünkben megérdemelnék figyelmünket. Van napja a magyar nyelvnek is.

Ami nekünk egy nap, az észteknek egy év. Észtországban az egész idei esztendőt az észti nyelv évének nyilvánították, felismerve az észtek alacsony létszámában és a nem észti nyelvű kisebbség viszonylag magas arányában rejlő veszélyt. Az ENSZ 2019-et a veszélyeztetett nyelvek évének szenteli, joggal. A világ mintegy hatezer nyelvének zöme kis közösségek beszélte nyelv. Borúlátó előrejelzések szerint évszázadunk végére a világ nyelveinek akár 80–90%-a is eltűnhet, vagy erősen veszélyeztetett helyzetbe kerülhet. Ha nem következik be kedvező fordulat, száz éven belül nyelvcsaládunk legtöbb nyelve is eltűnhet. A magyar nyelv, a maga 13–14 milliós beszélő közösségével egyelőre a 40–50. helyen áll a nyelvek rangsorában. Finnül mintegy öt-, észtül jó egymillióan beszélnek, oroszországi nyelvrokonaink létszáma a néhány tucattól a néhány száz-ezerig terjed, s anyanyelvüket egyre kevesebben beszélik. Az anyanyelvét sújtó korlátozások elleni tiltakozásul gyűjtotta fel magát néhány hete egy neves udmurt nyelvész, önmagát áldozva fel nyelvéért.

A magyar nyelv napján – s nem csak akkor – számos, anyanyelvünk jövőjét befolyásoló kérdésről el kell gondolkodnunk. Itt és most csupán néhányat említek.

Mind az anyaországban, mind a határon túli magyarok körében kedvezőtlen a demográfiai helyzet. Utóbbiak esetében nem csupán természetes fogyásról beszélhetünk, hanem nyelv- és identitásváltásról is, amit elősegítenek a többségi nyelvű vegyes házasságok, s a gyermekek többségi nyelvű iskolában való taníttatása.

Probléma a magyar nyelv korlátozott használata a tudományos életben. Alapvető emberi-nyelvi jogok megsértése, illetve a nyelv fejlődésének akadályozása, ha magyar tematikájú kutatási pályázatokat angolul kell benyújtani, ha egyes tudományterületeken csak az angol nyelvű munkákat fogadják el tudományos teljesítményként.

Aggasztó méreteket ölt a nyelvi-kulturális minőség romlása. Fokozza a nyelvi elszegényedést a klasszikus művek átdolgozása. A kommunikáció technicizálódása, szavak helyett az emotikonok használata oda vezethet, hogy már nem lesz szükség szavakra, elegendő lesz néhány száz – nemzetközileg is használható – emotikon ismerete. Ez a gondolkodás leépüléséhez vezet.

A nyelvtudomány feladata ebben a helyzetben először is az, hogy még időben felhívja a figyelmet a veszélyre. A biodiverzitás mellett óvni kell a nyelvi-kulturális sokszínűséget is – a kettőt lehetőleg összekapcsolva. Emellett fejleszteni kell a szaknyelvet, hogy a jövőben is lehessen magyarul tudományos előadásokat tartani, megakadályozva a nyelv erózióját.

Azt hiszem, itt az idő, hogy végre nyelvtörvény szülessen, amely megvédi anyanyelvünket a fent említett, s egyéb, itt – helyszüke miatt – szóba nem hozott veszélyektől.

Ne feledjük felelősségünket: anyanyelvünk sorsa, jövője csakis rajtunk múlik!

Pusztay János

Szerkesztőbizottság: Jókai Anna (örökös elnök),
Báger Gusztáv, Horváth Antal,
Kalász Márton, Kó Pál, Salamon Konrád,
Szakály Sándor, Vasy Géza

Újraalapító főszerkesztő: Oláh János

Főszerkesztő: Jánosi Zoltán

E-mail: janosizoltan@magyarnaplo.hu

Mobil: (70) 388-7035

Főszerkesztő-helyettes: Bíró Gergely (próza)

E-mail: proza@magyarnaplo.hu

Mobil: (70) 388-7031

MUNKATÁRSÁK

Berta Zsolt

(Magyar Napló Könyvesbolt)

Mobil: (70) 421-9580

E-mail: magyarnaplokb@gmail.com

Berta-Havasaljai Matild (ügyintéző)

E-mail: bertahavasaljaim@magyarnaplo.hu

Mobil: (70) 410-5784

Bolla Eszter (szerkesztő,

Oláh János szerkesztői ösztöndíjas)

E-mail: bollaeszter@magyarnaplo.hu

Mobil: (70) 410-3962

Bornemissza Ádám (tördelőszerkesztő)

Cech Vilmosné (gazdasági ügyintéző)

Ekler Andrea (tanulmány)

E-mail: andrea.ekler@gmail.com

Mobil: (30) 444-6573

Mirtse Zsuzsa (Könyvszemle)

E-mail: kritika.magyarnaplo@gmail.com

Nemes Attila (Nyitott Műhely, marketing)

E-mail: nemesattila@magyarnaplo.hu

Mobil: (70) 421-7962

Szentmártoni Anikó

(szerkesztőségi titkár, terjesztés, előfizetés)

E-mail: szentmartonia@magyarnaplo.hu

Mobil: (70) 388-7030

Szentmártoni János

(ügyvezető)

E-mail: titkarsag@iroszovetseg.hu

Zsiga Kristóf (ügyvezető, könyvkiadás)

E-mail: zsigakristof@magyarnaplo.hu

Mobil: (70) 388-7033

Zsille Gábor (vers)

E-mail: vers@magyarnaplo.hu

Borító: **Oláh Máttyás László**

*

A címlapon: **Kovács István**

(Fotó: Vadócz Dávid)

Meg nem rendelt kéziratot nem őrzünk meg, és nem küldünk vissza. Minden felbélyegzett, válaszborítékkal ellátott levélre válaszolunk.

Pusztay János: *A magyar nyelv napja elé* 1

SZEMHATÁR

Kovács István: *Számjegyekből összeállított történet* 3

Both Balázs: *Novemberi éjszaka; Ahmatova a Néva-parton* 4

Csabai László: *Meggyőzés* 5

Tóth Erzsébet: *Léda kalapja* 12

Bíró Gergely: *Oláh Katalin Kinga új emlékművéről* 13

Fecske Csaba: *Könyörgés; Elévül; Túl magasan* 14

Lukáts János: *Tegnap volt telihold* 15

Magyar Boglárka: *Apám temetése* 17

Leskó Abigél: *Úton* 19

Bara Gabriella: *Hirdetés; Gyászjelentés* 20

Kovács Újszászy Péter: *A pisztráng; Ugródeszka; Fehér tollak* 20

Esztáry Zsófia: *Túlazóperencián* 21

Sziklai Áron: *A Szellemfa mondája* 22

Kedves Eszter Virág: *Cseresznyeroppanás* 23

Moroz Alexa: *Haikuk* 23

Bodor Emese Réka: *Hamlet versus valóság* 24

Kaltenecker Lili: *Csütörtök* 24

Luzsicza István: *Ami örök* 25

Simon Adri: *„A hiányokra, problémákra megoldásokat kell találni”*

Beszélgetés Erős Kingával 26

Pusztay János: *Határtalan magyar irodalom* 28

Balázs Géza: *A magyar irodalom és nyelv határai* 30

Simon Adri: *Ady a szanatóriumban* 35

Sárközy Péter: *Az olasz irodalom „fortunája” (elterjedése)*

Magyarországon a 19–20. században 36

Kiss Lajos András: *A vertikalizmus és a horizontalizmus között* 42

Csorba Csaba: *Mohács: hősök és / vagy áldozatok?* 45

Lázár Balázs: *Roncstavas; Mors Imperator* 48

Cs. Nagy Ibolya: *„Kettőzött tükörben”. Dobozi Eszter (1956–2019)* 49

Dobozi Eszter: *Vezeklő; Láthatatlan köldökzsinór kötöz még;*

Amarillisz; Toll és kavicságy 50

Boros Erika: *Invokáció* 51

Turczi István: *Csöndgenerátor* 53

Serfőző Simon: *Költő a kövek között* 54

Kalász László: *Hiába szólsz* 54

NYITOTT MŰHELY

Zsille Gábor: *„A szemlélődés a vers vajúdásának ideje”*

Beszélgetés Kovács Istvánnal 55

KÖNYVSZEMLE

Jámborné Balog Tünde: *Régi napok rendje*

Mezey Katalin: Régi napok rendje 64

Stanczik-Starecz Ervin: *A csendes akarát fölszikkázása*

Ferdinandy György: Sziget a víz alatt 65

Iancu Laura: *A művészettől a tudományig, avagy: ahol véget érnek*

a nyomok a Fehérlófiában. Fehérlófia 66

Minya Károly: *Tetralógia a szetukért*

Anne Vabarna: Pekó 68

Lőrincz P. Gabriella: *Egy maroknyi nép a Kárpátok lábainál*

Vári Fábrián László: A kakukknővér. 76 ruszin és ukrán népballada ... 69

Szerzőink 70

Lapszámunkat Pálffy Katalin szobrászművész munkáinak reprodukcióival illusztráltuk. A képzőművészeti anyagot Oláh Katalin Kinga állította össze, és ahol nem jelezzük, ő is fényképezte.